

KL

› KL'S DEBATOPLÆG OM ET GODT ÆLDRELIV
MARTS 2019

DEBATOPLÆG

HVAD ER ET GODT ÆLDRELIV?

– SAMLING AF DEBATSPØRGSMÅL

Hvad er et godt ældreliv?

© KL

1. udgave, 1. oplag 2019

Produktion: Kommuneforlaget A/S

Design: e-Types

Tryk: Rosendahls a/s

Foto: Colourbox, Fede Fotos

KL

Weidekampsgade 10

2300 København S

Tlf. 3370 3370

kl@kl.dk

www.kl.dk

 @kommunerne

 facebook.com/kommunerne

Produktionsnr. 830432-P

ISBN 978-87-93668-65-2

ISBN 978-87-93668-66-9-pdf

HVAD ER ET GODT ÆLDRELIV?

Vi bliver flere ældre i Danmark. Antallet af borgere over 80 år stiger med 69 pct. frem til 2030 i takt med, at de store årgange født i 1942-48 runder de 80 år. Det betyder, at de ældre kommer til at lægge beslag på flere ressourcer i kommunerne, almen praksis og på sygehuse. Samtidig står kommunerne over for udfordringer med at finde kvalificeret personale til de stigende opgaver på ældreområdet, fordi store medarbejderårgange går på pension, og fordi optaget på uddannelserne har været faldende.

Det nødvendiggør, at vi tager en drøftelse af, hvordan kommunerne i samarbejde med andre aktører i samfundet kan bidrage til, at borgere kan leve et værdigt og selvstændigt ældreliv.

Det er dog vigtigt at holde sig for øje, at ældre er forskellige. Mens mange kan se frem til en alderdom med højt tempo og oplevelser med familie, venner og et stort engagement i det lokale foreningsliv, vil andre blive ramt af sygdom tidligt og har måske ikke det samme netværk at trække på.

Hvordan skal kommunerne tackle denne mangfoldighed? Og hvordan skal kommunerne håndtere stigningen i antallet af ældre i en tid, hvor der er mangel på kvalificeret personale i sundheds- og ældresektoren?

Det vil vi i KL's Sundheds- og Ældreudvalg gerne drøfte med vores kollegaer i kommunal-

bestyrelserne. Vi har ikke et sæt af færdigstrikkede løsninger, men ser frem til at tage rundt i landet og debattere og hente inspiration. Sigtet er et politisk udspil fra KL i løbet af 2019.

Vi tror, at kommunerne bl.a. skal måle deres succes på ældreområdet ud fra deres evne til at hjælpe til et godt, selvstændigt og værdigt ældreliv. Det handler i høj grad om at hjælpe den ældre til at være mest mulig selvhjulpne. Vi ved, at det er det, de ældre selv ønsker.

Derfor skal kommunerne arbejde for, at de ældre kan få det bedre og/eller bibeholde deres funktionsevne og helbredtstilstand så længe som muligt. For at nå det mål, er det vigtigt, at den ældre selv, kommunens medarbejdere, de pårørende og endelig civilsamfundet samarbejder om at understøtte borgeren i, hvordan de bedst muligt mestrer eget liv.

I debatoplægget vil vi fokusere på disse fire grupper, og inden for hvert tema stille relevante spørgsmål til debat.

Vi ser frem til at tage debatten med jer i 2019 og opfordrer endvidere til, at oplægget kan danne grundlag for lokale drøftelser.

Jacob Bundsgaard

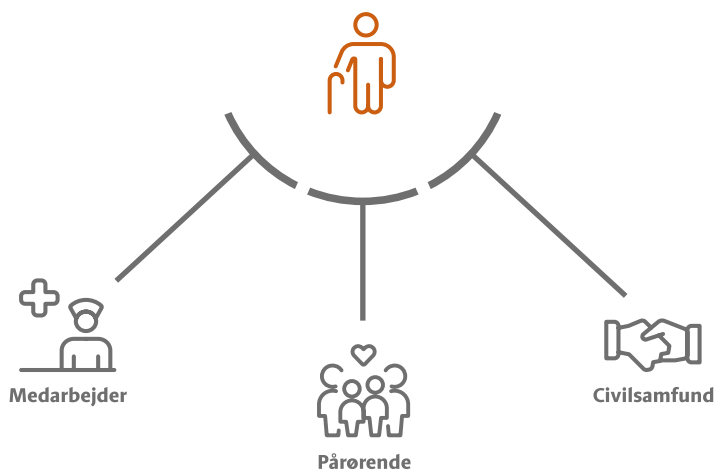
Kristian Wendelboe

ÆLDREOMRÅDET SÆTTES TIL DEBAT

Kommunerne arbejder allerede for, at de ældre kan få det bedre og/eller bibeholde deres funktionsevne og helbredstilstand så længe som muligt, så de kan leve et ældreliv, der er betydningsfuldt for dem. Det sker blandt andet gennem målrettede forebyggende og tidlige indsatser samt rehabiliterende arbejdsmetoder. Men for at nå målet, er det vigtigt at bringe alle ressourcer i spil, herunder den ældre selv, medarbejderne, de pårørende og civilsamfundet jf. figur 1. Det giver bedre velfærd, bedre lokalsamfund og større livskvalitet for den enkelte.

Debatoplægget skal danne udgangspunkt for en videre drøftelse af, hvordan kommunerne i samarbejde med andre aktører i samfundet kan bidrage til, at ældre kan leve et godt, selvstændigt og værdigt ældreliv.

› **Figur 1. Ældreområdet skal løftes i fællesskab**

Et bredt samarbejde mellem de ældre selv, medarbejderne, pårørende og civilsamfundet skal understøtte borgeren i at få det bedre og/eller bibeholde deres funktionsevne og helbredstilstand så længe som muligt

› TEMAER TIL DEBAT

TEMA 1: Ældre er forskellige – og skal behandles forskelligt

TEMA 2: Medarbejderne skal kunne løse de rette opgaver på det rette tidspunkt

TEMA 3: Pårørende er en vigtig partner på ældreområdet

TEMA 4: Civilsamfundet og kommunen kan sammen løse store udfordringer

› FAKTA

- › 1,1 million borgere i Danmark er 65 år eller derover. Det svarer til 19 pct. af den samlede befolkning.
- › Antallet af borgere på 80+ år fordobles frem mod 2040 til en halv million borgere.
- › Dødeligheden er faldende. Særligt blandt de 70-74-årige, hvor dødeligheden forventes halveret i løbet af de næste 30 år.
- › Knap halvdelen af de 65+-årige kvinder er enlige, mens det for mændene er hver fjerde.
- › 6 pct. af de 65-69-årige modtager kommunal hjælp. Blandt de 85+-årige er det 65 pct.
- › 5 pct. af de 80-årige og 22 pct. af de 90-årige bor på plejehjem.
- › 22 pct. af de 65+-årige føler sig ofte eller en gang i mellem ensomme.
- › Over 90 pct. af alle 65+-årige har børn.
- › 20 pct. af de 65+-årige bor mere end 60 minutter væk fra deres nærmeste barn.

Kilde: KL's Analyseenhed på baggrund af Ældredatabasen fra 2017 (5. bølge), Statistbanken.dk og registerdata fra Danmarks Statistik

“ Vores ambitioner skal være høje. Det er derfor vigtigt, at kommunen, den ældre selv, de pårørende og civilsamfundet samarbejder om at skabe rammerne for et godt og værdigt ældreliv.”

Sisse Marie Welling, Medlem af
KL's Sundheds- og Ældreudvalg samt Sundheds- og
Omsorgsborgmester i Københavns Kommune

01 / ÆLDRE ER FORSKELLIGE – OG SKAL BEHANDLES FORSKELLIGT

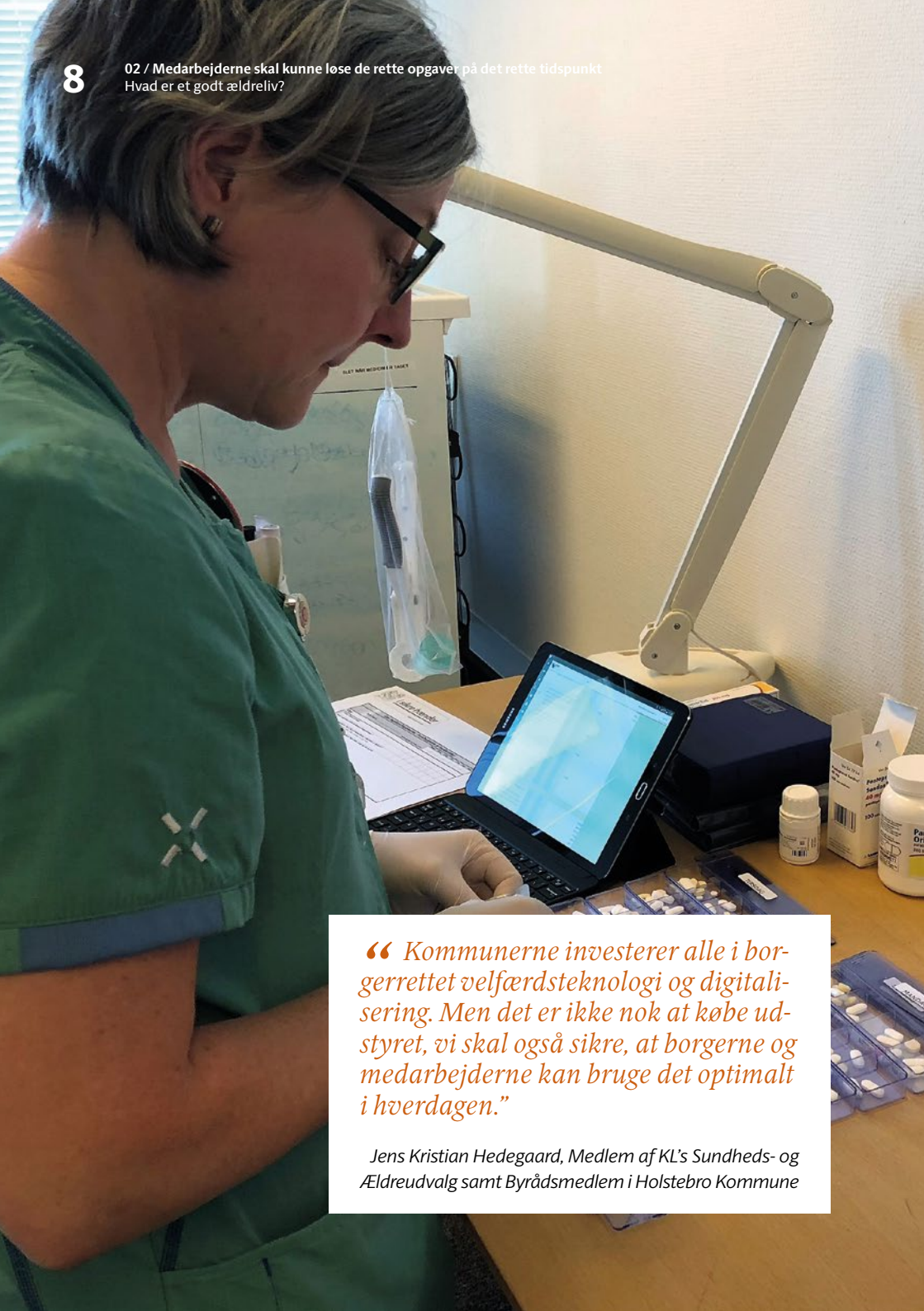
Mennesker er forskellige – og det ændrer sig ikke med alderen! Alligevel beskrives alle mennesker over 65 år ofte som en homogen gruppe, der er skrøbelige, syge eller ensomme. Det flugter dog ikke med virkeligheden.

Det er korrekt, at vi med alderen bliver mere udsat for sygdom, og at fysikken kan sætte begrænsninger i hverdagen. Det er også korrekt, at en del er alvorligt syge. Derfor får nogle borgere et større behov for støtte til at klare hverdagen i takt med, at de bliver ældre. Men størstedelen af de 65+-årige er rørige og trives i hverdagen, er aktive i foreningslivet og behøver ofte ikke hjælp fra kommunen, før de er højt oppe i årene.

De store forskelligheder blandt ældre nødvendiggør, at der rejses en debat om, hvad kommunens rolle skal være, hvordan ressourcerne anvendes, og hvor de gør størst gavn.

› KL'S SUNDHEDS- OG ÆLDREUDVALG VIL GERNE DRÖFTE

- › I hvilket omfang skal vi som kommuner stille tilbud til rådighed for de mange ældre, der er sunde og aktive?
- › Hvordan kan borgerens mål for et godt ældreliv blive omdrejningspunktet for den indsats, kommunen yder, når borgeren rammes af svækkelse og sygdom?
- › Hvordan kan kommunerne understøtte, at borgere med svær sygdom får en værdig tilværelse, hvor der tages hånd om deres sygdom i nærmiljøet?

“ Kommunerne investerer alle i borgerrettet velfærdsteknologi og digitalisering. Men det er ikke nok at købe udstyret, vi skal også sikre, at borgerne og medarbejderne kan bruge det optimalt i hverdagen.”

Jens Kristian Hedegaard, Medlem af KL's Sundheds- og Eldreudvalg samt Byrådsmedlem i Holstebro Kommune

02 / MEDARBEJDERNE SKAL KUNNE LØSE DE RETTE OPGAVER PÅ DET RETTE TIDSPUNKT

Der bliver i fremtiden færre medarbejdere til at løfte flere og mere komplekse opgaver på sundheds- og ældreområdet. Med en stigende andel af ældre med komplekse plejebehov, og færre social- og sundhedshjælpere, -assistenter og sygeplejersker, er det nødvendigt at drøfte, hvordan kommunerne fortsat kan løfte opgaverne uden, at det går udover kvaliteten og trygheden for borgeren.

Digitale løsninger og velfærdsteknologier kan være vigtige bidrag til at løse udfordringerne på sundheds- og ældreområdet. Den teknologiske udvikling går hurtigt og bringer konstant nye muligheder med sig, som kan være svære at overskue. Det rejser spørgsmål og dilemmaer i et spændfelt af idéer om værdighed, ensomhed, selvstændighed, frihed, god og dårlig service, overvågning, omsorg mv.

› KL'S SUNDHEDS- OG ÆLDREUDVALG VIL GERNE DRØFTE

- › Kan andre medarbejdergrupper end de klassiske faggrupper på sundheds- og ældreområdet inddrages i arbejdet med borgernes plejebehov?
- › Hvordan kan kommunerne sikre, at der både leveres effektiv pleje af høj kvalitet og samtidig opfylder borgerens behov for, at færrest mulige medarbejdere indgår i plejen af den enkelte borger?
- › Hvilke opgaver skal teknologien bruges til at løse på sundheds- og ældreområdet?

“ De pårørende er ofte de vigtigste personer i den ældres liv. Derfor er det vigtigt, at vi som kommuner inddrager de pårørende i vores arbejde med at forbedre livskvaliteten for den ældre.”

Pernille Beckmann, Medlem af KL's Sundheds- og Ældreudvalg og Borgmester i Greve Kommune

03 / PÅRØRENDE ER EN VIGTIG PARTNER PÅ ÆLDREOMRÅDET

Når pårørende inddrages, styrkes forløbene resultatmæssigt, der sker færre fejl, og både borgere og pårørende klarer kritiske situationer følelsesmæssigt bedre. Langt størstedelen af de pårørende vil gerne inddrages, da det falder dem naturligt at være en del af deres nærmestes hverdag. Derfor er de pårørende en vigtig samarbejdspartner på ældreområdet.

Men inddragelsen af pårørende giver anledning til debat, fordi det kan være vanskeligt at være pårørende til langvarigt syge eller meget svækkede nærtstående. Samtidig er der også ældre, der slet ikke har nogle pårørende og de er særlig udsatte bl.a. i forhold til ensomhed. Det rejser spørgsmål om rammerne for inddragelse, samarbejde og støtte til de pårørende, der har det vanskeligt, samt hvordan kommunen kan støtte de ældre, der ikke har nogle pårørende til at hjælpe sig.

› KL'S SUNDHEDS- OG ÆLDREUDVALG VIL GERNE DRØFTE

- › Hvordan kan kommunen indgå i et samarbejde med de pårørende, og kan kommunen forvente, at de pårørende stiller sig til rådighed, når deres nærmeste bliver svækkede eller syge?
- › Hvor omfattende bør kommunernes tilbud være til de pårørende, der har det svært?
- › Hvordan forebygger vi ensomhed og udsathed hos ældre, der ikke har nogle pårørende?

“ Velfærd er noget, vi løser i fælles skab. Civilsamfundet stiller spændende og brugbare rammer til rådighed og glæde for mange ældre, og det bør vi i højere grad tænke ind i kommunernes forebyggelsesstrategier.”

Peter Sørensen, Næstformand i KL's Sundheds- og Ældreudvalg samt borgmester i Horsens Kommune

04 / CIVILSAMFUNDET OG KOMMUNEN KAN SAMMEN LØSE STORE UDFORDRINGER

Der ligger et potentiale for kommunerne i mere samarbejde med civilsamfundet og frivillige. Det kan bidrage til udvikling, og er med til at skabe sammenhængskraft og stærkere fællesskaber på tværs af generationer til gavn for både svækkede og aktive borgere.

Kommunen og civilsamfundet kan nå lagt i fællesskab, men det kan være en svær balance at sikre, at både medarbejderne og de frivillige løser de opgaver, som de hver især ønsker og har kompetencer til for borgerens bedste. Derudover kan mulighederne for et godt samarbejde mellem kommunen og frivillige være begrænset af lovgivningen. Derfor er det nødvendigt at debattere, hvordan kommunen og civilsamfundet bedst spiller sammen, samt hvordan der skabes gode rammer for civilsamfundet samtidig med, at de kommunale kerneopgaver løses.

› KL'S SUNDHEDS- OG ÆLDREUDVALG VIL GERNE DRØFTE

- › Hvilke forventninger kan kommunen have til borgernes deltagelse i civilsamfundet?
- › Hvordan sikres det, at medarbejdere og frivillige mest hensigtsmæssigt samarbejder omkring de ældre?
- › Hvor meget plads kan kommunerne give de frivillige inden for lovgivningens rammer?

AKTIVITETSKALENDER

KL's Sundheds- og Ældreudvalg afholder i alt fire kommunale debatmøder på tværs af landet med deltagelse fra kommunalbestyrelsesmedlemmer med ansvar for sundheds- og ældreområdet. Drøftelserne på debatmøderne skal tage afsæt i de 12 debatspørgsmål, der er fremlagt i debatoplægget.

Debatoplægget vil endvidere blive drøftet på kommunekontaktrådene i foråret 2019.

Efterfølgende afholdes et åbent debatmøde for andre aktører og interessenter på sundheds- og ældreområdet.

Drøftelserne fra debatmøderne skal danne grundlag for og inspiration til et senere politisk udspil fra KL.

Debatmøde i Nordjylland (Aalborg)	12. marts 2019
Debatmøde i Syddanmark (Odense)	28. marts 2019
Debatmøde i Midtjylland (Aarhus)	9. april 2019
Debatmøde på Sjælland (Roskilde)	25. april 2019
KL's Social- og Sundhedspolitiske Forum	9.-10. maj 2019
Debatmøde for interessenter på området	22. maj 2019
KL's Ældrekonference	17. september 2019

KL

KL

Weidekampsgade 10

2300 København S

Tlf. 3370 3370

kl@kl.dk

www.kl.dk

 [@kommunerne](https://twitter.com/kommunerne)

 facebook.com/kommunerne

Produktionsnr. 830432-P

ISBN 978-87-93668-65-2

ISBN 978-87-93668-66-9-pdf